Dosarul nr. electronic 2-24041823-28-2-17042024
Dosarul nr. manual 2 – 291/2024

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

Dispozitivul hotărârii emis la 21 mai 2024 **or. Ocnița**
Hotărârea motivată întocmită la 18 iunie 2024

Judecătorul judecătoriei Edineț, sediul Ocnița, Natalia Vameș, examinând în procedură scrisă a cererilor cu valoare redusă, cererea de chemare în judecată depusă de I.P. Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” împotriva Victoriei Franțuh și Ecaterinei Franțuh cu privire la încasarea datoriei,

a c o n s t a t a t :

Argumentele participanților la proces:

La data de 16 aprilie 2024, I.P. Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan”, prin intermediul reprezentantului său, directorului Cazac Maria, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Victoriei Franțuh și Ecaterinei Franțuh cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 01 septembrie 2023 Franțuh Victoria a depus cerere privind înscrierea la concursul de admitere la programul de formare profesională ”Tehnologia Produselor de Origine Animală” la Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” din sat. Grinăuți, raionul Ocnița.

Menționează că, prin ordinul cu nr. 27-k din 22.08.2023 *”Cu privire la înmatricularea elevilor în anul de studii 2023-2024”*, Franțuh Victoria a fost înmatriculată la specialitatea TPOA – 1, 72140 ” Tehnologia Produselor de Origine Animală”.

Comunică că, la data de 01.09.2023 între instituția Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” din sat. Grinăuți, raionul Ocnița și eleva Franțuh Victoria și reprezentantul legal al acestuia Franțuh Ecaterina a fost încheiat Contractul-tip privind realizarea studiilor în instituția de învățământ secția de zi în grupa cu finanțare bugetară și plasarea tânărului specialist în câmpul muncii cu nr. 56/23.

Notează că, la 28.02.2024 prin ordinul directorului Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” din sat. Grinăuți, raionul Ocnița cu nr. 02-k *”Cu privire la exmatricularea elevilor”,* Franțuh Victoria a fost exmatriculat din colegiu începând cu data de 28.02.2024 pentru nelichidarea restanțelor stabilite conform graficului la sesiunea de iarnă și neprezentare la ore în conformitate cu pct. 83 lit. d) din Regulamentul cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ profesional tehnic post secundar și post secundar non terțiar, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 550 din 10 iunie 2015.

Susține că, la situația din 01.09.2023, la momentul încheierii Contractului nr. 82, Franțuh Victoria, în accepțiunea art. 51 alin. (1) din Codul Familiei, avea 16 ani împliniți, adică era minor, din care motiv contractul vizat a fost semnat și de către reprezentantul legal al minorului – mama Franțuh Ecaterina.

Pârâtele Franțuh Victoria și Franțuh Ecaterina la încheierea contractului și-au asumat obligații civile, iar ca rezultat al neexecutării corespunzătoare a obligațiilor asumate, le revin consecințele juridice pe care și le-au asumat la încheierea contractului.

Relatează că, potrivit calculelor contabilității Colegiului Agroindustrial, Gheorghe Raducan” lui Franțuh Victoria i s-a calculat cheltuieli pentru perioada de studii 01.09.2023-

29.02.2024 suma de 20.059,00 (douăzeci mii cinzeci și nouă lei și 00 bani), formate din 17.154,00 lei cheltuieli pentru instruire și 2.905,00 lei cheltuieli pentru bursă.

Explică că, pentru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, Franțuh Victoria și Franțuh Ecaterina au fost somate să ramburseze benevol cheltuielile suportate în mărime de 20.059,00 lei pe contul entității, însă somațiile au fost recepționate, dar au rămas fără răspuns.

Își întemeiază cererea pe dispozițiile art. 9, 10, art. 774, art.776, art. art. 901 Cod Civil, art. 82-87, art. 166-167, art.276^2-276^4 CPC, Legea taxei de stat nr. 1216 din 03.12.1992, Hotărârile Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației despre încasarea cheltuielilor de judecată în cauzele civile nr. 25 din 28.06.2004, Legii nr. 98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate, Codul Educației nr. 152 din 17.07.2014, HG Nr. 1077/2016 din 23.09.2016 cu privire la finanțarea în baza de cost per elev a instituțiilor publice de învățământ profesional tehnic, Ordinul OME 550/2015 din 10.06.2015 pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița, din 17 aprilie 2024, cererea de chemare în judecată înaintată de I.P. Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” împotriva Victoriei Franțuh și Ecaterinei Franțuh cu privire la încasarea datoriei, a fost primită spre examinare, în procedură scrisă a cererilor cu valoare redusă, pârâtelor fiindu-le expediate cererea de chemare în judecată cu înscrisurile anexate și acordat termen pentru a prezenta referință. Iar, soluționarea litigiului a fost stabilită pentru data de 21 mai 2024 ora 09:00 (f. d. 17).

Potrivit avizelor de recepție (f. d. 19, 20) pârâtele Franțuh Victoria și Franțuh Ecaterina au recepționat încheierea instanței de judecată din 17 aprilie 2024, însă, în termenul stabilit acestea nu au prezentat instanței de judecată referința și/sau obiecțiile față de acțiunea reclamantului, în legătură cu ce, judecătorul a dispus examinarea cauzei în baza materialelor anexate la dosar.

Aprecierea instanței:

Studiind materialele cauzei, apreciind pretențiile formulate în acțiune în raport cu probele prezentate, judecătorul concluzionează de a respinge acţiunea, reieşind din următoarele considerente:

În ce privesc cerințele privind încasarea datoriei instanța de judecată reține următoarele:

În conformitate cu prevederile art. 5 alin.(1) Cod de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.*

Conform art. 121 Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.*

În conformitate cu prevederile art.130 alin. (1-3) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea pricinii.*

Conform art. 240 alin.(1), (3) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele are au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii. Instanţa judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretenţiilor înaintate de reclamant.*

Instanța de judecată statuează că, prin prisma iminenței respectării dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 din Convenţia Europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pornind de la necesitatea asigurării dreptului părților la o hotărâre motivată, instanța de judecată își va motiva concluziile în prezenta speță, prin prisma analizei argumentelor prezentate de către părți, raportate la materialele cauzei civile și la cadrul legal incident.

Conform art. 118 alin.(1) și (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

În conformitate cu art. 122 alin.(1) Codul de procedură civilă, *circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.*

Potrivit materialelor cauzei, la data de 17.01.2024 reprezentantul reclamantului Instituţiei Publice Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” din sat. Grinăuți, directoarea Cazac Maria a înaintat în instanţa de judecată acțiune împotriva Victoriei Franțuh și Ecaterinei Franțuh cu privire la încasarea datoriei, în baza contractului privind realizarea studiilor în instituția de învățământ superior și mediu de specialitate (la zi) în grupele cu finanțare bugetară și plasarea tânărului specialist în câmpul muncii.

Relevă judecătorul că, conform art. 35 alin. (1-4) din Constituţie, Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal şi prin cel profesional, prin învățământul superior, precum şi prin alte forme de instruire şi de perfecționare; ***<u>învățământul de stat este gratuit.</u>***

Potrivit art.9 alin.(1-6) Codul Educației, (1) Cetăţenii Republicii Moldova au drepturi egale de acces la educație şi formare profesională inițială şi continuă prin sistemul național de învățământ, în condiţiile prezentului cod. (2) Statul asigură finanțarea pachetului standard de servicii educaționale pentru învățământul preșcolar, primar, gimnazial şi liceal, indiferent de tipul de proprietate a instituției de învățământ.

Pachetul standard de servicii educaționale pentru învățământul general se aprobă de Guvern. (3) Finanţarea de bază a învățământului general se face după principiul "banul urmează elevul", conform căruia resursele alocate pentru un elev sau un copil se transferă la instituția de învățământ în care acesta învață. (4) Învățământul profesional tehnic şi învățământul superior se finanțează de la bugetul de stat în limita planului de admitere aprobat anual de Guvern. (5) Pachetul de servicii educaţionale acordate de stat pentru fiecare nivel al sistemului de învățământ se aprobă de Guvern. (6) Statul susţine persoanele cu cerinţe educaţionale speciale, de asemenea sprijină elevii şi studenţii cu performanțe remarcabile.

Conform prevederilor pct.2,4 din Hotărârea de Guvern nr.923 din 04.09.2011 cu privire la plasarea în câmpul muncii a absolvenţilor instituţiilor de învățământ superior şi profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar de stat, se aprobă, conform anexei, Contractul-tip

privind realizarea studiilor în instituțiile de învăţământ superior şi profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar pe locuri cu finanţare bugetară şi plasarea tinerilor specialiști în câmpul muncii. În cazul în care tânărul specialist refuză să se prezinte la locul de lucru conform repartizării sau își suspendă activitatea înainte de expirarea termenului de trei ani stabilit, el este obligat să restituie în bugetul de stat cheltuielile pentru instruirea sa în volumul calculat de instituția respectivă de învățământ, în baza Metodologiei de restituire la bugetul de stat a cheltuielilor pentru instruire, aprobată de Guvern, dacă normele speciale nu prevăd altfel.

Din materialele cauzei rezultă că între pârâta Franțuh Victoria și Instituția Publică Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” din sat. Grinăuți la data de 01.09.2023 a semnat contractul nr. 56/23 privind realizarea studiilor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate (la zi) în grupele cu finanțare bugetară și plasare în câmpul muncii a tinerilor specialiști. (f. d. 10).

Potrivit capitolului II al contractului, acesta are ca obiect: a) organizarea/realizarea studiilor medii de specialitate la învățământ de zi din contul bugetului de stat, b) plasarea în câmpul muncii, conform repartizării ministerului în subordinea căruia este instituția respectivă de învățământ a studentului/elevului (tânărului specialist) care și-a făcut studiile cu finanțare din contul bugetului de stat, c) restituirea de către tânărul specialist a cheltuielilor de instruire, inclusiv a bursei acordate de stat în cazul nerespectării condițiilor prezentului contract.

La pct.3.3 părțile au stipulat că, elevul se obligă: a) să realizeze în termen programul educațional la specialitatea solicitată, b) să frecventeze regulat orele de curs și să nu admită absențe nemotivate, c) să respecte Statutul, Regulamentul de ordine internă și alte acte normative ale instituției, d) să lucreze nu mai puțin de 3 ani după absolvirea instituției la întreprinderea, instituția, organizația la care a fost repartizat, e) să restituie la bugetul de stat în cazul exmatriculării sau neprezentării la locul de muncă conform repartizării și al încălcării termenului indicat în prezentul contract, cheltuielile pentru instruirea sa în volumul calculat de instituția de învățământ respectivă.

Prin ordinul nr. 27-K din 22.08.2023 se constată că, pârâta Franțuh Victoria, a fost înmatriculată în anul I de studii în bază de buget la specialitatea TPOA – 1, 72140 *” Tehnologia Produselor de Origine Animală”* (f.d.9).

Ulterior, prin ordinul nr.02-K din 28.02.2024 pârâta Franțuh Victoria a fost exmatriculată de la studii din cadrul Instituției Publice Colegiul Agroindustrial ” Gheorghe Raducan” din sat. Grinăuți, din cauza nelichidarea restanțelor stabilite conform graficului la sesiunea de iarnă și neprezentare la ore (f. d. 11).

La 13.03.2024 reclamantul a expediat în adresa pârâtelor Franțuh Victoria și Franțuh Ecaterina somații prin care a indicat că, în legătură cu exmatricularea din I. P. Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” la data de 28.02.2024, pentru perioada anului de studiu, pârâtele au înregistrat o datorie față de bugetul de stat în mărime de 20.059,00 lei, somațiile respective fiind recepționate de către pârâte (f. d. 13, 15, 16), motiv pentru care I.P. Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune prin care solicită încasarea din contul pârâtelor a datoriei în mărime de 20.059,00 lei.

Totodată, la materialele cauzei este prezent un calcul în baza căruia reclamantul pretinde încasarea datoriei din contul pârâtelor, în care este indicat anul 2023 și 2024, formate din cheltuieli pentru instruire în sumă de 17.154,00 lei și cheltuieli pentru bursă în sumă de 2.905,00 lei , iar în total suma de 20.059,00 lei (f .d.12).

Urmează de reținut că, potrivit pct.3.3 lit. e) din contractul–tip încheiat între părți, elevul se obligă să restituie la bugetul de stat în cazul exmatriculării sau neprezentării la locul de muncă

conform repartizării și al încălcării termenului indicat în prezentul contract, cheltuielile pentru instruirea sa în volumul calculat de instituția de învățământ respectivă.

Judecătorul reține că, potrivit normelor imperative ale legii învățământul de stat este gratuit, motiv pentru care este inacceptabil ca ulterior beneficiarul să fie obligat de a restitui careva sume bănești, având în vedere că un bun acordat cu titlu gratuit nu poate fi condiționat prin anumite obligații oneroase.

Totodată, potrivit capitolului II lit. a) al contractului se menționează că, acesta are ca obiect organizarea/realizarea studiilor medii de specialitate la învățământul de zi din contul bugetului de stat, fapt ce încă o dată demonstrează că, studiile din cadrul I.P. Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” din sat. Grinăuți se realizează din contul bugetului de stat și nu din contul pârâtei Franțuh Victoria.

Mai mult ca atât, judecătorul menționează că, pârâta Franțuh Victoria nu are calitatea de tânăr specialist, aceasta fiind exmatriculată la 28.02.2024 fiind elevă în anul I de studii, motiv pentru care nu sunt aplicabile prevederile pct.4 din Hotărârea de Guvern nr.923 din 04.09.2001 referitoare la restituirea în bugetul de stat a cheltuielilor pentru instruire, or, aceste norme se referă la cazul în care tânărul specialist refuză să se prezinte la locul de muncă conform repartizării sau își suspendă activitatea înainte de expirarea termenului de 3 ani stabilit.

Referitor la calculul prezentat de către reclamant privind returnarea cheltuielilor pentru instruirea Victoriei Franțuh, judecătorul menționează că acesta nu este suficient de clar, calculul respectiv conținând date generale despre cheltuielile pe care le suportă instituția dată de învățământ, fapt ce denotă că cheltuielile respective nu sunt justificate.

Astfel, cheltuielile de instruire pretinsă indicate de reclamant sunt lipsite de un calcul amplu şi transparent, care ar reflecta şi ar confirma cu adevărat cheltuielile de instruire al pârâtei suportate de instituţie. Or, reieşind din prevederile art. 118 alin.(1) Cod procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În consecință, având în susținere dispozițiile legale menționate mai sus, analizând toate probele în ansamblu, din punct de vedere al veridicității şi pertinenţei acestora, judecătorul ajunge la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată înaintată de I.P. Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” din sat. Grinăuți împotriva Victoriei Franțuh și Ecaterinei Franțuh cu privire la încasarea datoriei.

În ce privesc cerinţele privind încasarea cheltuielilor de judecată instanţa reţine următoarele:

În conformitate cu prevederile art. (5) din Legea taxei de stat Nr. LP 213 din 31.07.2023 Anexa 2. pct.1.6., sînt scutiți de plata taxei de stat și de taxa de timbru: *procurorul, autoritățile publice, organizațiile și persoanele fizice care, conform legii, sunt împuternicite să adreseze în instanță cereri în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale altor persoane ori în apărarea intereselor statului sau ale societății și să depună cereri de contestare a hotărârilor instanțelor de judecată.*

În conformitate cu prevederile legale expuse supra și ținând cont de rigorile art.85 alin. (1) lit. o) Cod de procedură civilă, se scutește Instituția Publică Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Raducan” din satul Grinăuți, raionul Ocnița de plata taxei de stat.

În conformitate cu prevederile art. art. 236, 238-241; art. 276^2 -276^4 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

H O T Ă R Ă Ş T E:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de I. P. Colegiul Agroindustrial „Gheorghe Raducan” împotriva Victoriei Franțuh și Ecaterinei Franțuh privind încasarea datoriei.

Hotărârea poate fi atacată în ordinea de apel la Curtea de Apel Bălți în termen de 30 zile, din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul judecătoriei Edineț.

Judecătorul **Natalia Vameș**